

УДК 81

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/72-3-28>

Наталя СТЕЦЕНКО,

orcid.org/0000-0001-7465-0426

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри галузевого перекладу та іноземних мов

Херсонського національного технічного університету

(Хмельницький, Україна) NataStetsenko@ukr.net

Тетяна ПОЙКАН,

orcid.org/0009-0008-8338-2820

студентка I курсу магістратури кафедри галузевого перекладу та іноземних мов

Херсонського національного технічного університету

(Херсон, Україна) poikan.tania2@gmail.com

КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ ВІДТВОРЕННЯ МІФОЛОГІЧНИХ РЕАЛІЙ РОМАНУ ДЖОНА АПДАЙКА «КЕНТАВР» В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ

У статті висвітлюються культурні фактори відтворення міфологічних реалій роману «Кентавр» Джона Апдайка в українському перекладі. Дослідження взаємозв'язку мови та культури в сучасній лінгвістиці становить один із актуальних напрямків наукових розвідок. Процес глобалізації та культурного обміну створює нові виклики для перекладачів та літературознавців у відносинах між культурами. Реалії розглядаються як лексичні одиниці, властиві певному народу світу. В контексті літературного перекладу, особливо твору Джона Апдайка «Кентавр», міфологічні реалії викликають питання щодо відтворення специфічних культурних концепцій, символів та асоціацій. Аналіз важливих культурних аспектів для трансляції міфологічних елементів становить ключовий етап у вивченні взаємодії культури та мови, а також процесу літературного перекладу. Зокрема, проаналізовано зміст таких основних культурних аспектів: контекст культурної історії, вплив релігійних вірувань, традиції та символіка української культури, емоційний тон та атмосфера, лінгвістичні та літературні особливості української мови, рівень знань та освіти читача. З практичної точки зору схарактеризовано та аргументовано важливість кожного встановленого фактора, необхідного при відтворенні реалій, зокрема, міфологічних. Висвітлено і сучасний чинник, а саме глобалізація в контексті сучасного українського суспільства. Автори наголошують на тому, що аналіз відтворення міфологічних реалій у перекладі розкриває важливість цього процесу для розуміння взаємодії культурних кодів та літературно-міфологічних структур. Так ця проблема стає ключовою для визначення того, наскільки вдало перекладач спромігся передати не лише поверхневий міфологічний сюжет, але й глибину його культурологічного забарвлення. Представлене дослідження спрямоване на внесення внутрішньої перспективи у розуміння важливості культури у процесі перекладу творів, що містять міфологічні реалії. Особливо це актуально для досягнення ефективного перекладу та відтворення глибинних шарів культурних конотацій.

Ключові слова: *реалії, культурний аспект, міфологічні реалії, переклад.*

Natalia STETSENKO,

orcid.org/0000-0001-7465-0426

Candidate of Pedagogical Sciences (PhD in Education),

Associate Professor at the Department of Field Translation and Foreign Languages

Kherson National Technical University

(Khmelnyskyi, Ukraine) NataStetsenko@ukr.net

Tetiana POIKAN,

orcid.org/0009-0008-8338-2820

1st year student of the Master's degree at the Department of Field Translation and Foreign Languages

Kherson National Technical University

(Kherson, Ukraine) poikan.tania2@gmail.com

THE CULTURAL ASPECT OF THE RENDERING OF THE MYTHOLOGICAL WORDS-REALIAS OF JOHN UPDIKE'S "THE CENTAUR" IN UKRAINIAN TRANSLATION

The article focuses on the cultural factors of representation of the mythological realities of John Updike's novel «The Centaur» in Ukrainian translation. The studies of the interrelation between language and culture in modern linguistics are one of the most relevant fields of research. The process of globalization and cultural communication creates new challenges for translators and literary critics in the relationship between cultures. The realities are considered as lexical units peculiar to a certain nationality. In the context of literary translation, especially of John Updike's «The Centaur», mythological realities make it difficult to reproduce specific cultural concepts, symbols, and associations. The analysis of important cultural aspects for the rendering of mythological elements is a key stage in the study of the interaction between culture and language, as well as the process of literary translation. In particular, it proposes and analyzes the content of the main cultural aspects: the context of cultural history, the influence of religious faiths, traditions and symbols of Ukrainian culture, emotional mood and atmosphere, linguistic and literary features of the Ukrainian language, and the level of knowledge and education of the recipient. The importance of each of the established factors that are necessary for distinguishing realities, including mythological ones, is characterized and argued from a practical point of view. The authors highlight a contemporary factor, such as globalization in the context of modern Ukrainian society. The authors emphasize that the analysis of the translation of mythological realities reveals the importance of this process for understanding the interaction of cultural codes and literary and mythological structures. Thus, this problem becomes the key to determining how well a translator has managed to convey as well the superficial mythological plot as the depth of its cultural coloring. The present research is focused on providing an internal perspective on the importance of culture in the process of translating works containing mythological realities. It's especially important for achieving effective translation and reproduction of profound layers of cultural connotations.

Key words: *realities, cultural aspect, mythological realities, translation.*

Постановка проблеми. Розвиток глобального культурного простору та активізація процесів культурного обміну створюють унікальний інтеркультурний контекст для аналізу взаємодії міфологічних кодів та національно-культурних особливостей у перекладі. Літературна творчість, пронизана міфологією, формує унікальну культурну спадщину, віддзеркалюючи суспільство. Такі твори є не лише свідками, але й активними агентами культурної трансформації, допомагають передати унікальний дух та ідентичність через час і простір.

Сучасна літературознавча дискусія в Україні активно вивчає аспекти трансформації та адаптації світової літератури в українському контексті. Особливий інтерес для нас являє твір Джона Апдайка «Кентавр». У контексті перекладу роману українською мовою постає

питання, яким чином культурний аспект взаємодії міфологічних елементів та українського культурного середовища впливає на реценцію та сприйняття твору. Однак проблема відтворення культурного аспекту та міфологічних реалій залишається недостатньо вивченою. Це і зумовило **актуальність** дослідження проблеми розуміння впливу культурного аспекту на переклад міфологічних реалій у художній літературі, зокрема, роману Джона Апдайка «Кентавр».

Аналіз досліджень. Сучасні науковці активно вивчають механізми адаптації культурних кодів у перекладацькому процесі та їх вплив на сприйняття і реценцію творів у різних культурних середовищах. Значущий внесок у дослідження взаємодії культури та перекладу здійснили такі вчені як А. Швейцер, Л. Венуті, О. Каде, А. Лефевр, Ю. Найда, Г. Турі.

У сфері сучасної вітчизняної та зарубіжної перекладознавчої науки активно проводилося вивчення перекладу реалій з використанням науково-логічного підходу та унікальних методологій. Питання визначення, класифікації та методів відтворення реалій представлені у роботах А. Федорова, Р. Зорівчак, С. Влахова та С. Флорина, Ю. Ковалєвого, О. Шум, О. Ахманової, О. Кундзіча та В. Розенцвейга, Н. Фененко, З. Прошина, Клауді Кінга, Пітера Ньюмарка. У своїх роботах учені аналізують концептуальні підходи до визначення та категоризації реалій, розглядають теоретичні та практичні методи й способи інтерпретації як важливої складової культурного впливу. Серед зарубіжних науковців цю проблему вивчали Gert Jäger, Otto Kade, Albrecht Neubert, Mosisili Sebotsa. Вони підкреслюють, що для точного відтворення «реалій» перекладачеві слід використовувати різноманітні засоби для подолання розриву між культурами, але за умов, що він сам усвідомлює ці культурні відмінності.

Проте, у сучасних лінгво-дидактичних дослідженнях, як на теоретичному, так і на практичному рівні, вирішення питання культурного впливу реалій ще не отримало достатнього висвітлення.

Мета статті полягає у аналітичному огляді впливу культурних факторів на відтворення міфологічних реалій роману «Кентавр» українським перекладачем.

Виклад основного матеріалу. Лексичні одиниці, що зазвичай позначаються терміном «*realia*», вперше введено у сферу перекладознавства в 1960-х роках болгарськими вченими С. Влаховим і С. Флоріном (Kotsiuk, A. Pelypenko, O. Pelypenko, 2022: 69). На наш погляд, саме вони надали найточніше визначення цього поняття. Вони вважають, що реалії представляють собою сукупність слів і виразів у народній мові, що відображають назви предметів, понять, явищ географічного характеру або історичний колорит народу, нації, країни, племені, регіону. Ці лексеми не мають точних еквівалентів в інших мовах світу і не можуть бути перекладені загальним способом через свою унікальність (Ель Тахраві, Манакін, 2020: 233). В українське перекладознавство поняття «реалія» увів письменник та перекладач О. Кундзіч. (Абабілова, Усаченко, 2017: 6). Він також відзначав неперекладність реалій.

Культурологічний підхід до літературного перекладу вперше визначений Тео Германсом (Hermans, 1985). Він акцентував увагу на розгляд перекладу як культурно-міжособистісного комунікативного явища. Основна ідея полягає у тому, що культурні аспекти важливі не лише для розу-

міння мовної ідентичності, але і для адекватного відтворення контексту та концепцій, що несе оригінал.

Літературний переклад визначається не лише точністю передачі слів та фраз, але і здатністю переносити та репрезентувати культурні аспекти оригіналу. Аналіз міфологічного коду у літературі визначається як спроба виявити та розкрити особливості використання міфів та міфологічних образів у літературних творах. Міфи виступають як універсальні символи, що переносять певні цінності та концепції. При їх перекладі, особливо в інший культурний контекст, виникає потреба у точному відтворенні та адаптації, щоб зберегти первісне значення. Розглядаючи культурний аспект у відтворенні міфологічних реалій роману Апдайка, важливим стає аналіз того, як український перекладач сприймає та втілює міфологічні елементи в контексті власної культури.

Роман Джона Апдайка «Кентавр» створює світ, насичений міфологічними образами, які відіграють ключову роль у розкритті теми внутрішнього конфлікту головного героя. Міфологічні реалії, мають багатозаровий семантичний зміст, що вимагає від перекладача глибокого розуміння міфологічної спадщини та її віддзеркалення у власній культурі. Тобто переклад таких елементів вимагає не лише знання лексичного значення слова, а й розуміння міфологічних особливостей, що є важливим для вірної інтерпретації авторського задуму.

Використання міфологічних елементів у творі Дж. Апдайка дозволяє розширити хронологічний обсяг та метафоричну глибину подій, надаючи твору нові шари семантики. Вже у першому епізоді спостерігається взаємодія міфологічного наративу з реальністю американського суспільства 1950х років, що виникає за рахунок особливостей композиції твору. Ця структурна взаємодія створює контрастне протиставлення між світлом легенд та темрявою повсякденності, а також між самопожертвою Хірона та безпомічністю Колдуелла. Така динаміка слугує не лише для підкреслення вічних морально-етичних ділем, притаманних роману, але й для вираження стійкості та необхідної боротьби між добром і злом. Оскільки автор акцентує увагу на грецькій міфології як ключовому компоненті, його аналіз спрямований не лише на сучасність, але й на просвітлення через призму міфу (Кусяк, Гаврилук, 2004: 381). Доктор філологічних наук О. Кравець відзначає, що у романі «Кентавр» Джона Апдайка використовується пряма, експліцитна та одновекторна форма міфологізації. Так античний міф – окре-

мий паралельний сюжет, який підпорядковується розвитку основного та визначається історичними подіями (Кравець, 2010).

Враховуючи зазначену вище інформацію, докладно визначимо культурні фактори відтворення міфологічних реалій. Одним із ключових моментів є **культурний контекст грецької міфології**. Оскільки грецька міфологія є ключовим елементом роману, то перекладач повинен враховувати, наскільки українська аудиторія знайома з грецькими міфами. Адже відомості про героїв та богів грецької античності становлять основу розуміння та оцінки сюжету. Вважаємо, що у процесі перекладу також важливо враховувати семантику та коннотації міфологічних термінів, оскільки вони несуть не лише лексичний, а й емоційно-значущий аспект міфології, що глибоко вплетений у культурне надбання західного світу. Дотримання автентичності та атмосфери оригіналу є ключовим завданням перекладача, який повинен обирати відповідники українською мовою з урахуванням культурних відмінностей.

Важливим фактором відтворення слів-реалій даного роману є **контекст культурної історії**. Адже Україна має свою власну культурну історію, що відрізняється від тогочасної Америки. Великою перешкодою може стати використання термінів або концепцій, що не мають прямого еквіваленту в українській культурній та історичній спадщині. Перекладачеві слід уникати дослівних перекладів, що можуть викликати непорозуміння або втрату значення. Натомість варто знаходити адекватні відповідники або використовувати пояснювальні конструкції для збереження сенсу і хронології оригіналу. Врахування культурної історії також передбачає врахування змін американського та українського суспільств. Варто зауважити, що застосування сучасних термінів та виразів, що відповідають контексту, може поліпшити сприйняття та відтворення роману для читачів українською мовою. Головне не порушувати хронологію роману та часовий проміжок подій, що розгортаються у творі.

Вплив релігійних вірувань є невід'ємною складовою для відтворення міфологічних реалій роману. Релігійний контекст може вплинути на сприйняття та тлумачення міфологічних образів, оскільки багато з них мають свої корені в античних віруваннях та міфах. У сюжеті роману в міфологічний контекст вплетено біблійні образи (Біблію та Страшний суд) (Нев'ярович, 2003). Враховуючи багатопланову структуру твору та його глибокий психофілософський зміст, можна виділити різні аспекти взаємодії

релігійних мотивів, традицій та символіки. У контексті української культури, що має в основі християнське вірування (православ'я та багатий фольклор), образ Кентавра стає алегорією боротьби між добром і злом, а також віддзеркаленням внутрішніх конфліктів. Використання обрядів, приказок та міфів додає тексту глибини та національної ідентичності. Через інтертекстуальний діалог з українською культурою, роман стає місцем взаємодії міфологічних світів та цінностей.

Суттєву роль при пререкладі відіграють **традиції та символіка української культури**. Оскільки українська культура насичена традиціями та символікою, перекладач повинен бути чутливим до цих аспектів, враховуючи, як українські читачі будуть сприймати й тлумачити міфологічні елементи. Українська культура, насичена традиціями, ритуалами та символікою, створює своєрідний фон для сприйняття літературних творів. У романі «Кентавр» можна виявити архетипічні образи, які, взаємодіючи з українським культурним контекстом, набувають нових значень та відтінків. Наприклад, образ Кентавра може бути інтерпретований як синтез різних аспектів української культури, відображаючи її різноманітність та внутрішнє розмаїття. Враховуючи це, необхідно досконало знати культурні нюанси та традиції українського суспільства, а також ретельно аналізувати контекст, у якому розгортаються події роману.

Інший значущий аспект культурного перекладу полягає у точному **відтворенні емоційного тону та атмосфери**, що присутні у міфологічних реаліях та фантастичних планах роману. Здатність передати не лише лексичний аспект, а й емоційний заряд та настрій оригіналу стає важливою вимогою для збереження автентичності та повноти перекладу. Оскільки американський роман має свої унікальні особливості у вираженні емоцій та ставлення до подій, перекладач повинен точно враховувати ці аспекти для відтворення оригінального настрою в українському перекладі. Це охоплює відтворення тону розмови, використання емоційно забарвлених висловів, а також відображення культурних особливостей у мовленні персонажів.

Не менш важливий аспект становлять лінгвістичні та літературні особливості української мови. Українська мова має свої унікальні лінгвістичні норми, що варто враховувати при перекладі. Вибір слів, стилістичні рішення та структура речення повинні адаптуватися до літературних традицій української мови, забезпечувати максимальну виразність та адекватність. Перекладач

має уважно обирати терміни та вирази, щоб вони відображали не лише лексичний, а й стилістичний вимір оригіналу. Урахування особливостей української мови сприяє збереженню художнього стилю та мовної виразності твору, що є важливим для вірного відтворення майстерності Джона Апдайка. Зокрема, українська мова має багатий арсенал образності та метафор, що може допомогти передати та поглибити міфологічні аспекти роману. Також, важливо враховувати традиції української літературної мови, щоб забезпечити відповідність структури та стилю українському літературному контексту.

Велике значення має і **контекст сучасного українського суспільства**. Зважаючи на глобалізацію та зміни у сучасній культурі, перекладач повинен визначити, які аспекти грецької міфології можуть бути актуальні та зрозумілі для сучасного українського читача. На нашу думку, одним із ключових аспектів є адаптація грецьких термінів та імен до української фонетичної та морфологічної системи. Варто врахувати особливості української мови для кращого сприйняття та використання новостворених термінів у тексті, не втрачаючи при цьому їх семантичного навантаження. Крім того, перекладач повинен вивчити контекст сучасного українського суспільства, звертаючи увагу на зміни у менталітеті, особливості культурних уподобань та тематичні перспективи, що є актуальними для читача. Під час адаптації реалій слід не тільки передавати зміст, але і вплітати грецьку міфологію у тканину сучасної української культури. Цей процес вимагає не лише лінгвістичної експертизи, але й глибокого розуміння та емпатії з аудиторією, щоб переконатися, що міфологічні елементи не тільки зберігають свою цінність, а й стають доступними та цікавими для сучасного читача.

Підтримуючи думку Г. Чумак, зазначимо, що міфологічні концепції у цьому романі є асимільованими компонентами грецької міфології, адаптовані до фонетико-транскрипційного стандарту англійської мови. У вигляді метаструктури твору міфологічні елементи вступають у взаємодію з американською контекстуалізацією, взаємодіючи та доповнюючи один одного. Такі специфічні реалії, що втілюють античних героїв та богів, легко піддаються перекладу завдяки їх включенню в універсальний словник усіх культур світу (Чумак, 2012).

Науковець Галина Чумак у своїй роботі, аналізуючи міфічні образи та способи їх відтворення, визначила Марію Габлевич вправною перекладачкою, оскільки її тлумачення та відтворення тексту

є точними та адекватними. Навіть при складному сюжеті та витканій метаструктурі тексту перекладачці вдалося передати не лише образи персонажів, але й зберегти оригінальну концепцію автора і соціокультурний контекст, втілені у реаліях твору. Уникнувши втрат у семантичних та емоційних аспектах, Габлевич вдало відтворила українською мовою усю глибину та витонченість художньої мови письменника (Чумак, 2012).

Невідомою залишається лише експлікація та розкриття особливостей художньої манери Джона Апдайка в контексті перекладу. Тому розуміння та оцінка цих особливостей стає можливим лише при співвіднесенні фактичного тексту із конкретною екстралінгвістичною ситуацією. Тобто урахуванням усіх культурних аспектів Марією Габлевич у перекладі вимагає від читача глибокого розуміння контексту та уважного аналізу, що дозволяє досягнути тонкощі та витонченість мовної експресії у творі. У зв'язку з цим вирішальним елементом є **рівень знань та освіти читача**. Високий рівень освіти може дозволити читачеві краще розуміти та аналізувати різні аспекти трансляції, такі як точність передачі інформації, відтворення стилістичних особливостей оригіналу та адекватність виразу. Знання читача про культурні та історичні контексти, що вбудовані у текст оригіналу, можуть визначати його здатність вірно розшифровувати приховані смисли та відтінки мовлення. Сучасний переклад, щоб бути ефективним, повинен враховувати не лише поверхневий зміст тексту, а й глибинні контексти, що можуть впливати з освітнього фону рецепієнтів. Варто також відзначити, що різні категорії читачів можуть мати відмінні вимоги до перекладу. Наприклад, високоосвічена аудиторія може бути більш вимогливою до точності та стилістичної вірності, тоді як менш освічені читачі можуть бути більш зацікавлені у легкому сприйнятті тексту та зрозумілості передачі основної ідеї (Svider, 2021: 41-42).

Отже, сприйняття міфологічних елементів у романі визначається не лише лінгвістичним перекладом слів, але й передачею глибини та смислового контексту. Перекладач повинен враховувати соціально-культурні конотації, щоб перенести не лише образи, але і відчуття, що вони несуть у собі в контексті американської та української культур. Відомості про традиції, символіку, релігію, ритуали та цінності кожної з цих культур та визначення рівня освіти рецепієнтів стають ключовими у виборі відповідних еквівалентів для міфологічних реалій.

Висновки. Здійснений нами аналіз дає змогу дійти висновку щодо важливості культурних факторів при відтворенні міфологічних реалій україн-

ською мовою. Дослідження вказує, що успішний переклад вимагає не лише лінгвістичної точності, а й урахування історичних, релігійних, традиційних та сучасних контекстів, забезпечуючи глибоке сприйняття читачем міфологічної спадщини в українському літературному просторі.

Подальші дослідження у **перспективі** передбачають практичний огляд взаємодії міфологіч-

них архетипів із сучасною українською культурою, удосконалення вибору лексичних одиниць у перекладі, аналізу впливу перекладу на читацький досвід та можливостей використання перекладу у викладанні літератури. Такий напрям досліджень дозволить глибше розкрити культурну проблематику перекладу міфологічних творів та врахувати сучасні виклики у цій галузі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абабілова Н., Усаченко І. Реалія як об'єкт досліджень вітчизняних та зарубіжних перекладачів. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Сер. Мовознавство*. 2017. Вип. 2 (28). С. 4–9.
2. Ель Тахраві Б. Б., Манакін В. М. Особливості перекладу реалій. *Вісник студентського наукового товариства*. 2020. № 12. С. 232–236.
3. Кравець О. М. Неоміфологічні тенденції в романній творчості Джона Апдайка: автореф. дис. ... канд. філолог. Наук: 10.01.04. Сімферополь, 2010. 20 с.
4. Кусяк А., Гаврилюк Р. Специфіка трансформації образу Кентавра в однойменному романі Джона Апдайка. *Наукові записки. Серія: Літературознавство*. Тернопіль: ТНПУ, 2004. Вип. 2 (15). С. 375–387.
5. Нев'ярович Н. Ю. Зарубіжна література та культура ХХ століття (Методологія. Критика. Методика): Монографія. Херсон: Видавництво ХДУ, 2003. С. 179–181.
6. Чумак Г. Функції та способи передачі міфологічних реалій в українському перекладі роману Дж. Апдайка «Кентавр». *Наукові записки ТНПУ. Серія «Літературознавство»*. 2012. Вип. 34. С. 337–343.
7. Hermans T. *The Manipulation of Literature: Studies in Literary Translation*. T. Hermans (ed.). *London and Sydney : CroomHelm*. 1985. 249 p.
8. Lesia M. Kotsiuk, Oleksii A. Pelypenko, Olha O. Pelypenko *Realia in the Beehive by Camilo Jose Cela and its translations*. *Studia Linguistica*. 2022. Vol. 20. С. 57–70.
9. Svider I. A. *Lexical aspects of translation*. Textbook. *Ruta Press Compani LTD*. Kamianets-Podilskyi. 2021. 192 с.

REFERENCES

1. Ababilova N., Usachenko I. (2017). *Realia as an object of research by national and foreign translationalists*. [The Reality as an Object of Research by National and Foreign Translationalists]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. Volodymyra Hnatiuka. Ser. Movoznavstvo. – Scientific Notes of Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatiuk. Ser. of Linguistics*, 2(28). 4–9 [in Ukrainian].
2. El Takhravi B. B., Manakin V. M. (2020). *Osoblyvosti perekladu realii*. [Features of translation of realities]. *Visnyk studentskoho naukovooho tovarystva – Bulletin of the Student Scientific Society*, 12. 232–236 [in Ukrainian].
3. Kravets O. M. (2010). *Neomifolohichni tendentsii v romanni tvorchosti Dzhona Apdaika* [Neomythological tendencies in the novelistic work of John Updike]: dys. ... kand. filoloh. Nauk: 10.01.04. Simferopol, 20 s. [in Ukrainian].
4. Kusiak A., Havryliuk R. (2004). *Spetsyfika transformatsii obrazu Kentavra v odnoimennomu romani Dzhona Apdaika* [Specifics of the transformation of the Centaur figure in John Updike's novel of the identical title]. *Naukovi zapysky. Serii: Literaturoznavstvo – Scientific notes. Series: Literary studies*. Ternopil: TNPU, 2(15). 375–387 [in Ukrainian].
5. Neviarovich N. Yu. (2003). *Zarubizhna literatura ta kultura KhKh stolittia (Metodolohiia. Krytyka. Metodyka)*: Monohrafiia. [Foreign Literature and Culture of the Twentieth Century (Methodology. Criticism. Methods): Monograph]. Kherson: KhSU Publishing House, 179–181 [in Ukrainian].
6. Chumak H. (2012). *Funktsii ta sposoby peredachi mifolohichnykh realii v ukrainskomu perekladu romanu Dzh. Apdaika «Kentavr»*. [Functions and ways of conveying mythological realities in the Ukrainian translation of J. Updike's novel «The Centaur»]. *Naukovi zapysky TNPU. Serii «Literaturoznavstvo» – Scientific Notes of TNPU. Series «Literary Studies»*, 34. 337–343 [in Ukrainian].
7. Hermans T. (1985). *The Manipulation of Literature: Studies in Literary Translation*. T. Hermans (ed.). *London and Sydney : CroomHelm*. 249 p.
8. Lesia M. Kotsiuk, Oleksii A. Pelypenko, Olha O. Pelypenko (2022). *Realia in the Beehive by Camilo Jose Cela and its translations*. *Studia Linguistica*. Vol. 20. 57–70.
9. Svider I. A. (2021). *Lexical aspects of translation*. Textbook. *Ruta Press Compani LTD*. Kamianets-Podilskyi. 192 p.